

«На початку і наприкінці часів»

12 Сентябрь 30th, 2015

Харківський Державний Академічний Театр ім.Т.Г Шевченка відкриває 94-й сезон свого існування прем'єрою вистави Павла Ар'є «На початку і наприкінці часів» (Баба Пріся). Режисером вистави виступила заслужена артистка України Оксана Стеценко. Сценографія та костюми — О. Абманов.

«Усе починається з історії. Моя мама — ліквідатор Чорнобильської аварії. Лікар. Після цього дуже сильно хворіла. Ця трагедія не є для мене чужою. Найголовніше — історія, яка тебе хвилює. Це підштовхує і додає наснаги. Дає право говорити про цей біль, а не про біль, висмоктаний із пальця» — розповідає драматург п'єси Павло Ар'є.

“Баба Пріся” — сучасна українська народна п'єса. Неподалік від Прип'яті в зоні відчуження разом з донькою і онуком живе кумедна і бешкетна Баба Пріся. До них постійно навідується дільничний, який намагається виселити їх із закритої території. Відмовляючись, Баба постійно конфліктує з донькою і дільничним, говорячи, що їх покоління поламає і тому не здатне вирішувати майбутнє. Вся надія Баби Прісі на онука. Але, як говорять у народі, не так склалось, як жадалось.

Вистава «Баба Пріся» триумфально пройшла із Заходу через центральну Україну і дійшла до Сходу саме в театр Шевченка, що ще раз підкреслює актуальність п'єси і підняття нею важливих, високодуховних та моральних тем у сучасному світі. За словами режисера Оксани Стеценко головною метою було донести до глядача, «що театр не є кафедрою або трибуною, театр народжує зміст і формує свідомість. Тому будь-яка пєса, буд-то комедія, трагікомедія, чи жорстка трагедія, вона всеодно повинна викликати в глядачеві якісь мотиви до вчинків. Глядач повинен вийти з театру та замислитися, задати собі запитання і можливо самому собі відповісти».

«На початку і наприкінці часів» — це побутова драма, але за рахунок поєднання типових і харизматичних психотипів в творі постійно піднімаються більш глобальні питання історії українського народу, а не тільки проблеми наших днів. Вона вривається в свідомість яскравою картинкою близьких, рідних, але непересічних образів. В ній перегукується також і класична українська література: і казкова Леся Українка, і жорстокий реалізм Миколи Хвильового і навіть прозаїчні будні Михайла Стельмаха. Проте, справа не у порівняннях, аналогіях чи контексті, приваблює скоріше відчуття того, що це п'єса не нова, а була завжди. 86-річна Баба Пріся — авантюристка і хуліганка, яка вживає «міцне» слівце, збирає різні трави, з яких варить зілля, інфернальна героїня, що товаришує з русалками, під'їдає галюциногенні гриби і якимось у війну зарізала дванадцятьох німців, курить саморобні цигарки і вправно полює на звіря — стає на шлях оборони своєї родини, лісу, в якому живе, землі, на якій виросла.

Слава — зруйноване життя матері з дуже символічним ім'ям, що несе на собі відбиток такої примарної слави про яку багато говорили, і

якої насправді в радянські часи не було. Була лиш патетика, як це її ім'я Слава, на руїнах абсолютно безславного життя персонажа.

Вовчик — чистий, добрий, який ніби спокутує собою всі гріхи минулих поколінь своїми фізичними вадами. Підчас всієї вистави глядач відчуває енергетику акторів, яку вони посилають у зал, якою заставляють задуматись над темами, висвітленими у виставі. Вистава не виділяється якимись особливостями постановки чи незрозумілими для глядачів ефектами та прийомами. Ось що сказала Оксана Стеценко на рахунок своєї постановки: «Я не ставила собі за мету здивувати «постановочними ефектами» і думаю, що на це є дуже багато інших п'єс. Для мене було головною ціллю передати зміст цієї історії та образ Баби Прісі, що є уособленням не просто людини з Чорнобильської зони, а всіх нас, нашої країни, сьогодення і минулого. Тому так пєса і називається «На початку і наприкінці часів».

“На початку і наприкінці часів” — це перший варіант назви п'єси, такий філософський і трохи розпливчатий, змінений на лаконічний, яскравий і сюжетний, однойменний головній героїні. Ця назва змушує зосередитись не на харизматичній історії і яскравих персонажах, а на цілому світі створеному в цьому творі. Цей світ — невловимий, захований і загублений. Наш Чорнобиль — це такий собі парк Юрського періоду. Та замість голівудських героїв і комп'ютерної графіки, тут живе душа тисячоліть — 86-річна бабця, яка і про інопланетян розкаже, і як кіношний спецназівець ножик в горло ворога метне, навчить як жити і вижити, не втрачаючи себе.

Не дивлячись на шекспірівський кінець в якому всі герої помирають, вистава не обов'язково може бути зловіщою, за рахунок останньої сцени в метро — розв'язка стає до кінця чесною, без ілюзій, блюзнірства і загравань з глядачами. Фантазувати інший кінець тут і не

можливо, це було б все одно, що оживляти Ромео і Джульєтту. Але їдучий вагон метро і бажання жити далі і дізнатися більше про цей світ, яке залишилося у Вовчика, дає не те щоб надію на краще, але віру у те, що не все можна вбити. Що “... есть народ, якого Правди сила ніким звойована ще не була. Яка біда мене, яка чума косила! — а сила знову розцвіла”. Унікальний драматургічний талант Павла Ар'є вписати в будні людей глобальні проблеми нації особливо яскраво розкрито саме в цій п'єсі.

Дивовижно талановита актриса та режисер Оксана Стеценко, поставила цю п'єсу аби глядачі заамислилися над трагедією, яка відбувається в нашому світі і відбувалась протягом всіх часів. Не зважаючи на простоту вистави, у ній є непростий другий план, який дуже чітко та точно донесла нам режисер своєю цікавою та загадковою постановкою «На початку і наприкінці часів».

*Анастасія Губанова,
журналіст телеканалу ОТБ*